

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM**

**PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CLASA A III-A
*EDUCAȚIE CIVICĂ***

Aprobat prin ordin al ministrului

Nr. 5198 / 01.11.2004

NOTA DE PREZENTARE

Curriculum-ul pentru disciplina *Educație civică*, clasa a III-a, răspunde cerințelor formulate în textul Legii învățământului, în special în articolele 3 și 4, referitoare la idealul educațional și la finalitățile învățământului.

Demersurile de educare civică propuse prin actuala programă sunt concordante, de asemenea, cu spiritul și cu recomandările cuprinse în:

- Comunicatul final “Coeziune socială și calitate – o provocare pentru educație” adoptat de a patra Conferință a Miniștrilor Europeni ai Educației (București, 18 – 20 iunie 2000);
- Convenția privind drepturile copilului, 1989.

Locul disciplinei *Educația civică* în învățământul primar este justificat de:

- nevoia de a-i iniția pe școlarii mici în practicarea unui comportament civic într-o societate democratică: un comportament activ, liber, responsabil, tolerant, deschis, comunicativ, reflexiv, autoevaluativ;
- necesitatea de alfabetizare civică a școlarii mici prin familiarizarea acestora cu limbajul, tematizările și activitățile de învățare specifice;
- posibilitatea de a valorifica experiența specifică vârstei prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale asociate celei cognitive, stimularea participării și a comunicării sociale responsabile.

Educația pentru democrație este un proces complex și de lungă durată, iar școlarul mic este implicat în viața socială prin apartenența sa la familie, la grupurile de joc și de învățare, dar și prin relațiile specifice pe care el le poate stabili cu diverse instituții și organizații din comunitatea în care trăiește (de exemplu școala, biserica, primăria, diferite organizații nonguvernamentale etc.). De aceea, procesul de socializare poate și trebuie să înceapă de timpuriu.

Curriculum-ul de față se adresează învățătorilor, autorilor de manuale și elevilor. Lectura integrală a acestuia este absolut necesară înainte de elaborarea de către autorii de manuale sau de către învățători a unor unități distincte de învățare sub forma unor capitole și lecții. Informațiile factuale, exemplele, cazurile sau situațiile folosite ca referință pentru activitățile cu elevii pot fi alese în funcție de specificul clasei, al unor elevi, al comunităților locale etc. Curriculum-ul este orientativ în ceea ce privește conținuturile și metodele. Obiectivele sunt mai directive și sunt prezentate sub forma obiectivelor-cadru și a obiectivelor de referință, formulate în raport cu o anumită selecție a activităților de învățare.

Învățătorii și autorii de manuale își pot concentra atenția în mod diferit asupra activităților de învățare și asupra practicilor didactice. Diversitatea situațiilor concrete face posibilă și necesară o diversitate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie privite ca rețetare inflexibile. Echilibrul între diferite abordări și soluții trebuie să fie rezultatul proiectării didactice personale și al cooperării cu elevii fiecărei clase în parte.

I. OBIECTIVE CADRU

1. Cunoașterea și utilizarea limbajului din sfera valorilor civice
2. Cunoașterea și respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare în societate
3. Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale
4. Dezvoltarea și manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor și exprimării opiniilor în ceea ce privește activitatea grupurilor din care fac parte

CLASA A III-A

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ¹ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și utilizarea limbajului din sfera valorilor civice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a III-a elevul va fi capabil:

- 1.1. să recunoască și să descrie înțelesul unor termeni specifici limbajului civic
- 1.2. să exprime oral și în scris enunțuri simple cu referire la situații diferite de viață cu conținut civic

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a III-a se recomandă următoarele activități:

- găsirea termenilor potriviți pentru succesiuni de imagini;
- realizarea unor povestiri, dialoguri; punerea unor întrebări; completarea unor propoziții;
- rezolvarea și construirea unor rebusuri pe teme date.

2. Cunoașterea și respectarea drepturilor copilului, a normelor de comportare

Obiective de referință

- 2.1. să identifice drepturile universale ale copilului
- 2.2. să identifice reguli cu privire la raporturile persoanei cu "lucrurile", cu "plantele și animalele" și cu "ceilalți oameni"

Exemple de activități de învățare

- recunoașterea după imagini a situațiilor de respectare și de încălcare a drepturilor copilului;
- imaginarea unor povestiri, ghicitori privind raporturile persoanei cu lucruri și ființe;
- jocuri de rol pe teme date.

3. Dezvoltarea unor comportamente relaționale privind constituirea grupurilor sociale

Obiective de referință

- 3.1. să identifice grupurile sociale din care face parte: familie, grup de prieteni, colegi etc.
- *3.2. să formuleze criterii simple în funcție de care se pot constitui diferite grupuri
- 3.3. să descopere și să descrie într-o manieră clară și concisă diferite relații sociale de grup
- 3.4. să dovedească dorință de participare la activitatea unor grupuri

Exemple de activități de învățare

- discutarea despre grupuri diferite pe baza unor imagini date;
- imaginarea unor situații față de care să precizeze cum ar acționa dacă ar face parte din diferite grupuri;
- folosirea compunerii, povestirii, dramatizării pentru evidențierea unor relații sociale de grup;
- imaginarea unor activități pentru membrii grupurilor din care face parte.

4. Dezvoltarea și manifestarea unor atitudini favorabile luării deciziilor și exprimării opiniilor personale în ceea ce privește activitatea grupurilor din care face parte

Obiective de referință

- 4.1. să formuleze enunțuri simple pro și contra în soluționarea unor dileme
- *4.2. să descrie acțiuni care necesită luarea unor decizii și exprimarea unei opinii personale

Exemple de activități de învățare

- discutarea în grup în scopul soluționării unei dileme civice;
- citirea și comentarea unor texte și imagini cu conținut civic, ce necesită luarea unor decizii și exprimarea unei opinii personale.

¹ Obiectivele de referință marcate prin asterisc și corp de literă italic nu fac parte din programa de trunchi comun. Ele vor fi valorificate în curriculum-ul la decizia școlii, în situația în care se optează pentru curriculum extins.

CONȚINUTURILE² INVĂȚĂRII

I. Persoana

Persoana mea. Persoana lui (ei). Ce înseamnă să fim persoane?

**Corpul meu.*

Persoane cu nevoi speciale.

Trăsături morale ale persoanei:

- încrederea în sine și în celălalt/lipsa de încredere;
- respectul/lipsa de respect;
- curaj/frică/lașitate;
- bunătate/răutate;
- sinceritate/minciună.

II. Raporturile noastre cu lucrurile și ființele

1. Raporturile noastre cu lucrurile

- Ce sunt lucrurile?
- Lucrurile care ne exprimă:
 - a) jucării, colecții, camera mea, îmbrăcămintea;
 - b) cartea, tehnica, arta;
- Atitudini față de lucruri: grijă, brutalitate, proprietate;
- Nevoia de lucruri. Lucrul ca instrument de joc, învățare, muncă

2. Raporturile noastre cu animalele și plantele

- **Despre animale și plante: simt, gândesc, comunică, au obiceiuri, imaginează, sunt persoane?*
- **Animale și plante ca simbol;*
- Atitudini față de animale și plante: grijă, brutalitate, compasiune, iubire, respect, frică;
- **Ce nevoi avem de plante și animale?*

III. Raporturile noastre cu ceilalți oameni

1. Grupuri din care facem parte:

- familia;
- grupul de joacă;
- grupul de învățare;
- **grupul religios.*

2. Reguli ale grupului: drepturi și îndatoriri în cadrul grupului.

Unitățile de conținut marcate cu asterisc și corp de literă italic nu fac parte din programa de trunchi comun. Ele vor fi valorificate în curriculum-ul la decizia școlii, în situația în care se optează pentru curriculum extins.²